

9. NÁSTRAHY KLIATIA

Daj si pozor na jazyk!

1. PRÍPRAVA

A. VÝCHODZIE TEXTY

- **Exodus 20,7:**

SEP „Nevyslovíš meno Hospodina, svojho Boha, nadarmo, lebo Hospodin nenechá bez trestu toho, kto nadarmo vysloví meno Hospodina, svojho Boha!“

- **Matúš 12,36:**

SEP „Hovorím vám však, že v deň súdu sa ľudia budú zodpovedať za každé prázdne slovo, ktoré vyrieknu.“

NPK „Rátajte s tým, že budete skladať účty z každého neužitočného slova.“

- **List Jakubov 3, 5 - 11:**

SEP „Tak aj jazyk je síce malou časťou tela, ale dokáže veľké veci. Pozrite: Aký malý oheň, a aký veľký les zapáli! Aj jazyk je oheň, svet neprávosti. Medzi našimi údmí je zasadený ako ten, čo poškvŕňuje celé telo a ničí celý náš život, sám podpaľovaný peklom. Všetky druhy divej zveri, aj vtákov, plazov a morských tvorov môže človek skrotiť, ale jazyk, toto nepokojné zlo, plné smrtiaceho jedu, nik z ľudí nevládze skrotiť. Ním dobrorečíme Pánovi a Otcovi a ním preklíname ľudí stvorených na Božiu podobu. Z tých istých úst vychádza dobrorečenie i kľatba. Bratia moji, nemá to tak byť! Vari z jedného prameňa tým istým otvorom vyviera sladká aj horká voda?“

NPK „Aj jazyk je malý úd, ale môže spôsobiť veľké veci. Malý plamienok môže podpáliť celý les. 6. Aj jazyk je taký malý plamienok. Roznietený hriechom, môže spustošiť dušu aj telo človeka a napáchať i v jeho okolí veľa zla, rozdúchavaný pekelným plameňom. 7. Človek vie skrotiť rôzne druhy zvierat, vtákov, plazov i morských živočíchov, 8. ale svoj vlastný jazyk skrotiť nie je schopný. Ak raz vypustí z úst niečo zlé, vymkne sa to jeho vôli a šíri sa to ako smrteľný jed. 9. Bratia moji, jedným a tým istým jazykom nemožno chváliť nebeského otca a zároveň nenávisťne útočiť na ľudí, jeho deti. 10. Tak ako z jedného prameňa nevyviera zároveň sladká aj horká voda, 11. tak nemôže ani z jedných úst vychádzať chvála aj osočovanie.“

- **Matúš 5,33-37:**

SEP „Ďalej ste počuli, že otcom bolo povedané: „Nebudeš krivo prisahať, ale splníš Pánovi svoje prisahy.“ Ja vám však hovorím, aby ste vôbec neprisahali; ani na nebo, lebo je Božím trónom, ani na zem, lebo je podnožkou jeho nôh, ani na Jeruzalem, lebo je mestom veľkého Kráľa. Neprisahaj ani na svoju hlavu, lebo nemôžeš ani jeden vlas urobiť bielym alebo čiernym. Vaša reč nech je: Áno – áno, nie – nie. Čo je navyše, pochádza zo zlého.“

NPK „Mojžišov zákon ďalej hovorí: Nebudeš krivo prisahať, ale splníš, čo si Pánovi pod prisahou sľúbil. Ale ja vám hovorím: neprisahajte vôbec; ani na nebo, lebo je Božím trónom, ani na zem, lebo je jeho podnožou, ani na Jeruzalem, lebo je mestom veľkého kráľa. Neprisahajte ani na svoju hlavu, lebo nie je vo vašej moci, aby vám rástli svetlé alebo tmavé vlasy. Povedzte jednoducho áno alebo nie. To stačí. Ak zdôrazňujete svoje slová prisahou, ukazujete, že nevravíte vždy pravdu a každá lož pochádza od zlého.“

(Ďalšie texty viď materiály pre žiakov.)

- **Our High Calling [Naše vznešené povolanie], s. 235:** „Kristus nakladá s hnevom rovnako ako s vraždou. ...Prcké slová sú smrtonosnou vôňou vedúcou k záhube. Ten, kto ich vyslovuje, nespolupracuje s Bohom na záchrane svojho blížneho. V nebesiach je toto bezbožné nadávanie uvedené v rovnakom zozname ako bežné kliatie. Keď človek skrýva v duši nenávisť, nie je v ňom ani stopy po Božej láske.“

B. DÔLEŽITÉ POZNÁMKY K ÚLOHE „NÁSTRAHY KLIATIA“

V dnešnej dobe sa kliatie nezdá byť tak veľkým problémom. Používanie Božieho mena a iných bežných nadávok sa stalo natoľko bežné, prípustné, že je takmer nemožné zapnúť si televíziu a nepočuť kliatby. Mnohí mladí ľudia sa domnievajú, že na voľbe jazyka nezáleží. Môžu slová zraňovať? Nezáleží snáď niekde na jednom malom slovíčku? Prekročme však hranice tretieho prikázanie: Ako je to s kliatbami, v ktorých sa nepoužíva Božie meno – prečo sú zlé?

C. CIELE

Chceli by sme, aby žiaci na základe tejto úlohy:

1. **Dokázali vyjadriť, prečo Božie meno vyžaduje úctu.**
2. **Vedeli analyzovať dôvody, prečo je kliatie ako také pre kresťana nevhodné.**
3. **Vzali na seba záväzok, že prestanú kliat'.**

D. POMÔCKY

Súvislosti: Biblia, žiacke úlohy, tabuľa alebo flipchart.

Aplikácia: papier, fixky.

2. PREPOJENIE

A. OPAKOVANIE

Desať minút, kedy žiaci prichádzajú využite nasledovne:

1. Opýtajte sa žiakov, ktorý verš z časti na stredu ich najviac zaujal a oslovil. Povzbudte ich aby sa tento verš pokúsili povedať naspamäť.
2. Dajte im príležitosť podeliť sa o vlastné „výroky“, ktorý si napísali k pondelňajšej lekcii. Hovorte potom zvlášť o tých, ktoré celkom nevystihujú kresťanský pohľad na život. (Takéto výroky sa zrejme neobjavia v každej lekcii.)
3. Pozrite sa spoločne na rôzne odpovede, ktorými reagovali na otázky v časti na nedeľu. Ak je to možné, stiahnite odpovede z fóra na internetovej adrese <http://deti.casd.cz>. Diskusiu o týchto rôznych názoroch zakončite myšlienkami z časti „Dôležité poznámky k ...“ uvedenými v metodической príručke pre učiteľov.

Pokiaľ máte väčší počet študentov, je dobre, aby sa na túto aktivitu rozdelili do menších skupiniek s dospelým vedúcim.

B. DALŠIE SÚČASTI SOBOTNEJ ŠKOLY

- Song servis
- Misijná časť
- Oznámenie

3. ÚVOD

POZNÁMKA PRE UČITELOV: Zostav si vlastný program s alternatívami z nižšie uvedených kategórií – Úvod, Súvislosti, Aplikácia a Záver. Maj však na pamäti, že žiaci musia dostať príležitosť k interakcii (k aktívnej účasti a vzájomnej výmene názorov) a k štúdiu Písma. Niekde by si mal odvrátiť ich pozornosť od úlohy na tento týždeň, inde ich na ňu zas upozorniť.

A. ÚVODNÁ AKTIVITA

Pripravte sa – Dopredu vyber jedného žiaka z triedy, ktorý je dosť sebavedomý, a požiadaj ho, aby prišiel skoro. Nehovor mu však, čo budete robiť.

Pozor – Na začiatku sobotnej školy začni najrôznejšími spôsobmi používať meno tohto žiaka ako „kliatbu“, a to podobným spôsobom, akým ľudia používajú Božie meno („Ach môj Vojtu!“ atď.), a inými spôsobmi, ktoré môžu človeka uraziť („To som naozaj zvojtíl,“ keď urobíš niečo zle atď.)

Štart – Takto pokračuj dostatočne dlho, dokiaľ si všetci nevšimnú tvojho neobvyklého spôsobu vyjadrovania. Potom prestaň a spýtaj sa „Vojtu“, aké to je, keď niekto používa jeho meno takýmto spôsobom. Nezískava takto daná osoba pocit, že si ju nikto neváži alebo že ju nikto nemá rád?

Odozva – Spýtaj sa: **Čo myslíš, ako sa cíti Boh, keď ľahkomyselne používame jeho meno? Ako prejavujeme bezmyšlienkovitým používaním Božieho mena neúctu?**

B. ÚVODNÁ AKTIVITA

Pripravte sa – Požiadaj žiakov, aby odhadli, koľko nadávok počujú počas priemerného dňa (aj v škole, na iných verejných miestach, v televízii a iných médiách).

Pozor – Povedz študentom, aby sa pobavili o svojich odhadoch. U niektorých žiakov budú pravdepodobne omnoho vyššie než u iných.

Štart – Diskutujte o tom, čím to je – prečo sú niektorí ľudia vystavení omnoho väčšiemu nadávaniu než iní (záleží na tom, koho si zvolíš za svoju spoločnosť, na čo sa rozhodneš pozerať/čo sa rozhodneš počúvať atď.).

Odozva – Opýtaj sa: **Ako sa cítiš, keď ľudia okolo teba kľajú? Obťažuje ťa to, alebo si toho sotva všimneš? Ak patríš do „klubu“ tých, ktorí si toho sotva všimnú, je na tom niečo zlého? Prečo áno, prečo nie? O čom to môže svedčiť?** (Namiesto Božích pravidiel prijímaš pravidlá tohto sveta.)

C. ÚVODNÁ ILUSTRÁCIA

Svojimi vlastnými slovami sa podel' so žiakmi o nasledujúce porovnanie:

Čo pre teba znamená zvuk tvojho vlastného mena? Priateľ ho môže vysloviť spôsobom, ktorý je vrelý a láskavý. Mamina ho môže vysloviť tónom, ktorý je láskyplný – alebo môže zakričať tvoje celé meno, krstné meno aj priezvisko, hlasom, ktorý ti hovorí, že máš naozaj problém. Nieкто, kto ťa nenávidí a neváži si ťa, môže tvoje meno použiť tak, že znie takmer ako kliatie.

Čo si myslí Boh, keď počuje ako používame jeho meno? Čo si myslí o tom, ako hovoríme, keď nesieme jeho meno svetu? (Maj na pamäti, že keď si hovoríme „kresťania“, označujeme sa Kristovým menom.) Bohu záleží na našich slovách – a záleží na nich i ľuďom okolo nás. Môže sa nám zdať, že nadávanie nie je „žiadny veľký problém“, z Biblie je však zrejmé, že pre Boha sú slová, ktoré používame, veľmi dôležité!

4. SÚVISLOSTI

A. PREPOJENIE S BOŽÍM KRÁĽOVSTVOM

Svojimi vlastnými slovami vyjadri nasledujúce myšlienky:

Sú naše slová dôležité? Samozrejme, že sú. Všetko je dôležité, keď žijeme svoj život ako občania a poslovia Božieho kráľovstva na zemi. Ak sú naše postoje odlišné, ak sú odlišné naše hodnoty a naše skutky – nemali by byť odlišné aj naše slová?

Požiadaj žiakov, aby asi prečítali biblické texty uvedené v žiackych úlohách v oddieli na stredu. Povedz im, aby z každého oddielu vybrali niekoľko slov, ktoré sa dajú z textu vyčítať a ktoré nám hovoria, aká by mala byť naša reč. Napíš tieto slová na tabuľu v prednej časti miestnosti. Keď je zoznam úplný, **Spýtaj sa: Do akej miery odpovedá jazyk, ktorý počuješ v televízii alebo vo filmoch, tomuto pravidlu? Ako je to s jazykom textov tvojich obľúbených piesní? A čo jazyk, ktorý ty a tvoji priatelia používate, keď sa spolu bavíte?**

B. PREPOJENIE S ILUSTRÁCIOU V LEKCII

Najskôr niekoho požiadaj, aby prečítal alebo prerozprával príbeh z oddielu na sobotu.

Spýtaj sa: Ako myslíš, že sa Rado cítil kvôli svojmu jazyku, keď si uvedomil, že ho tá žena pozná zo zboru? Čo si podľa tvojho názoru tá žena o ňom myslela? Prečo mohlo nadávanie zmeniť spôsob, akým sa na neho pozerala? Mala by sa na neho pozerat' inak? Ako ovplyvňuje jazyk, ktorý používame, to, čo si o nás ľudia myslia? Ak sme poslovia Božieho kráľovstva na tomto svete, ako môžeme čo najlepšie reprezentovať toto kráľovstvo svojim jazykom?

C. PREPOJENIE SO ŽIVOTOM

Na tabuli umiestenej v prednej časti miestnosti vytvor tri nadpisy:

1. Druhy kliatia; 2. Dôvody, prečo ľudia kľajú; 3. Biblia hovorí, že...

Pokiaľ ide o prvý nadpis, požiadaj žiakov v triede, aby menovali rôzne kategórie bežne používaných kliatieb. V súvislosti s touto úlohou sa žiaci pravdepodobne budú „uchečtávať“, budú rozpačití a budú hovoriť: „Ty chceš, aby sme kľali v sobotnej škole?“ Uisti ich však, že v tejto situácii je úplne prijateľné hovoriť o kliatí, a dokonca uvádzať i príklady, pokiaľ je to nutné, bez toho aby sme boli neslušní. Najnápadnejšou kategóriou je používanie Božieho alebo Ježišovho mena a jeho variant. Ďalšiu kategóriu zahrňujú kliatby s náboženským pozadím – tie sú obvyklejšie v iných jazykoch než v angličtine (napr. vo francúzštine). Ale i používanie takých slov ako „kruci“ alebo „zatracene“ ako kliatieb je spojené s ich náboženským významom. Poslednou kategóriou by mohli byť kliatby súvisiace so sexualitou a ľudským telom.

Spýtaj sa: Keď sa zamyslíme nad tým, čo tieto slová znamenajú, je zrejmé, prečo sa nehodia pre mladého kresťana? A čo „miernejšie“ kliatby ako napríklad „prokrindapána“ alebo „Jémine“ namiesto „Pre Krista Pána“ a „Ježišu“?

Vyzvi žiakov, aby menovali dôvody, prečo ľudia používajú kliatby (napr. hnev, urážanie druhých, snaha byť vtipný alebo pôsobiť zaujímavo, zvyk atď.), ktoré ich bezprostredne napadnú, a zapisuj ich pod druhý nadpis. **Spýtaj sa: Ako by sa mali kresťania vyrovnáť s emóciami a situáciami, ktoré sme si uviedli, keď sa s nimi stretnú? Ako sa dajú lepšie vyjadriť silné ľudské emócie než kliatím? Čo je zlého napríklad na nadávaní nejakému človeku, keď sa na neho hneváš?**

Ak je to možné, pre prácu na treťom nadpise rozdeľ žiakov do menších skupín s dospelým pomocníkom a každej skupine pridel na čítanie niekoľko biblických textov zo žiackych úloh a z metodického príručky pre učiteľov. Pri čítaní textov sa ich spýtaj, či snád v nich nachádzajú niečo, čo sa týka druhov kliatia a dôvodom, prečo ľudia kľajú, ktoré ste si uviedli na tabuli. Spoj opäť celú skupinu dohromady a do tretieho stĺpca uved odkazy na biblické texty. Zatiaľ čo žiaci hovoria o tom, čo sa dozvedeli z jednotlivých textov, nakresli čiaru spájajúcu biblický odkaz s príslušnými bodmi v prvých dvoch stĺpcoch (napr. po prečítaní Exodus 20,7 by mal byť tento text spojený priamo s kategóriou kliatieb založených na Božom mene).

5. APLIKÁCIE

A. APLIKAČNÁ AKTIVITA

Rozdeľ triedu na menšie skupiny a daj žiakom k dispozícii papiere a fixky. Cieľom je navrhnúť jednoduchú, pútavú, zrozumiteľnú tabuľku „ZÁKAZ KLIATIA“ (v štýle dôverne známych tabuliek „Fajčenie zakázané“ a „Zákaz parkovania“: so symbolom v preškrtnutom kruhu). Daj skupinám 5 až 10 minút na vytvorenie tabuľky a potom triedu opäť spoj a tabuľky žiakom ukáž. Nechaj žiakov hlasovať, ktorá sa im páči najviac, a tú potom vyves na dvere triedy vašej sobotnej školy (pokiaľ má trieda viac než jedny dvere, môžeš samozrejme vybrať viac než jednu tabuľku). Povedz žiakom, aby menovali ďalšie miesta,

ktoré ich napadnú, kde by sa dali vyvesiť ostatné tabuľky (v škole, doma, vo svojej izbe atď.), a v každej skupine niekoho vyzvi, aby si so sebou vzal jednu tabuľku a niekde ju vyvesil.

Odozva – Spýtaj sa: Ak sme sa rozhodli, že nebudeme kliat', ako by sme mali reagovať, keď ostatní okolo nás kľajú? Ako si môžeš okolo seba vytvoriť „zónu úctivosti“, bez toho aby si bol len panovačný alebo „svätejší“ než ostatní?

B. APLIKAČNÉ OTÁZKY

1. Keď počuješ, že ľudia okolo teba hodne kľajú ako to ovplyvňuje tvoju vlastnú reč? Existujú zdvorilé spôsoby, ako požiadať ostatných, aby v tvojej prítomnosti nekliali?
2. V čom spočíva škodlivosť „neškodného“ kliatia (napr. miernejších kliatieb, kliatieb používaných skôr zo špásu než v hneve atď.)?
3. Majú ľudia právo posudzovať ťa ako kresťana podľa toho, ako hovoríš? Prečo áno, prečo nie?
4. Je kliatie taký zvyk, že skôr, než sa ho dopustíš, ani nepremýšľaš, akými spôsobmi sa môžeš zastaviť a prímeť k premýšľaniu, aby si sa tohto zvyku zbavil?

6. ZÁVER

ZHRNUTIE

Ukonči nasledujúcimi myšlienkami, ktoré vyjadri svojimi vlastnými slovami:

Možno započuješ, ako ľudia o kliatí hovoria: „To je toho!“ Pre občana Božieho kráľovstva je však v istom zmysle všetko dôležité. Nie preto, že si cestu do neba musíme zaslúžiť svojou vlastnou dobrotou alebo že sa nás Boh chystá odsúdiť k večnej smrti, pretože sme zakliali. Sme zachránení Božou milosťou. Naše slová však rovnako ako naše skutky ukazujú druhým, že v našom vnútri pôsobí Božia milosť. Ostatní ľudia posudzujú Božie kráľovstvo a Božiu moc v našich životoch podľa toho, ako žijeme, ako jednáme – a ako hovoríme. Boh nás v Biblii opakovane žiada, aby sme strážili svoj jazyk a dávali si pozor na to, čo hovoríme. Prikazuje nám, aby sme zachovávali jeho meno vo svätosti a nepoužívali ho ľahkovážne, ale tiež nás žiada, aby sme sa vyvarovali „prázdnych rečí“, ktoré zahrňujú mnoho ďalších druhov kliatia. Rozhodnime sa žiť – a hovoriť – ako poslová Božieho kráľovstva!